

KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2014 M. ATASKAITOS PATVIRTINIMO

2016 m. kovo 25 d. Nr. TS –83

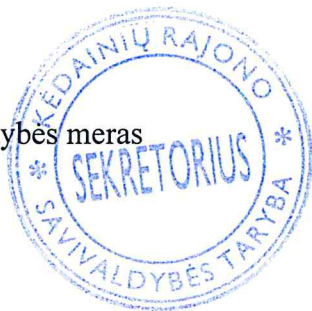
Kėdainiai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 35 punktu, 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 10 straipsniu, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr.V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, atsižvelgdama į Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2015 m. gruodžio 31 d. raštą Nr. (1.15.)-360 „Dėl ataskaitos pateikimo“, Kėdainių rajono savivaldybės taryba nusprendžia:

Patvirtinti Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2014 metų ataskaitą (pridedama).

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Saulius Grinkevičius

PRITARTA
Kėdainių rajono savivaldybės tarybos
2016 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. TS –83

**KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2014 M. ATASKAITA**

Parengė:
Kėdainių rajono
savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro
direktorė Danguolė
Avižiuvienė ir visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė
Daiva Mickevičienė

Kėdainiai
2015 m. gruodžio 31 d.

TURINYS

1. Bendroji dalis	3
1.1. Pagrindinių stebėsenos rodiklių savivaldybėje analizė ir interpretavimas („šviesoforas“)	3
2. Specialioji dalis	11
2.1. Kėdainių rajono rodiklių detali analizė ir interpretavimas.....	11
2.1.1. Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas.....	11
2.1.2. Socialinės rizikos šeimų skaičius	12
2.1.3. Mirtingumas/standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų.....	15
3. Išvados	18

1. BENDROJI DALIS

1.1. PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“)

Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programos strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai. Programoje įtvirtinti 4 tikslai: sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį; sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką; formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą; užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius. Tarp šios programos uždavinių – sumažinti skurdo lygį ir nedarbą, sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu, sumažinti alkoholinių gėrimų ir tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą, skatinti sveikos mitybos įpročius, ugdyti optimalaus fizinio aktyvumo įpročius, gerinti motinos ir vaiko sveikatą, mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą ir kt.

Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stebėseną vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu 2002 m. liepos 3 d. Nr. IX-1023 (Žin., 2002, Nr. 72-3022; 2007, Nr. 64-2457, 2011, Nr. 40-1920, 2012, Nr. 154-7939), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1387 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin. 2014, Nr. 2014-20627).

Ataskaitoje pateikiami ir aprašomi 2014 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys duomenys Kėdainių rajono savivaldybėje. Pateikiami rodikliai (iš Valstybės delegaluotų savivaldybėms visuomenės sveikatos stebėsenos pagrindinių rodiklių sąrašo) yra siejami su Lietuvos sveikatos programos (toliau – LSP) tikslų bei jų uždavinių įgyvendinimu. LSP iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai, parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas (toliau – PRS), kurį sudaro 51 unifikuotas rodiklis, geriausiai apibūdinantis LSP siekinius.

Kai kuriems PRS rodikliams šalyje nėra parengtas metodologinis skaičiavimas, todėl šie rodikliai nėra pateikiami.

Ataskaitoje rinkti ir analizuoti duomenys iš Higienos instituto Sveikatos informacijos centro, Lietuvos statistikos departamento prie LRV, Lietuvos darbo biržos, Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninės, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro, UAB „Kėdainių vandenys“, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, Lietuvos Respublikos valstybinės darbo

inspekcijos statistinių ataskaitų, kompiuterizuotų duomenų bazių ir registrų, Kėdainių rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus.

Pagrindinių rodiklių sąrašo analizė ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas palyginant praėjusių metų Kėdainių rajono savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Pagrindinio rodiklių sąrašo analizės ir interpretavimo tikslas - įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, įvertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste, ir kokių intervencijų/priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus. Kėdainių rajono gyventojų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje analizuojamų rodiklių duomenys ir jų interpretavimas pateikiami 1 lentelėje.

Remiantis profilio rodikliais ir jų interpretavimo rezultatais („šviesoforo“ ir santykis) pasirinktos 3 pagrindinės rodiklių reikšmės. Sudarytas Kėdainių rajono savivaldybės probleminių visuomenės sveikatos sričių (temų) sąrašas. Šiose srityse atlikta atrinktų rodiklių detalesnė analizė ir vertinimas, pateiktos rekomendacijos ir išvados.

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiamas pagrindinių rodiklių sąrašas suskirstytas pagal Lietuvos sveikatos 2014 – 2025 metų programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje pateikiama savivaldybės rodiklio reikšmė, trečiajame stulpelyje – atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, ketvirtajame – mažiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, penktajame – didžiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, šeštajame – savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšmė ir savivaldybės rodiklio vietos tarpe visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

1 lentelė. Kėdainių rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis.

RODIKLIS					
1	2	3	4	5	6
Savivaldybės rodiklis	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva	
<i>Strateginis tikslas - pasiekti, kad 2023 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai</i>					
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	72,32	74,7	69,6	77,7	0,97
Išvengiamas mirtingumas	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra
<i>1 TIKSLAS. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį</i>					
Mirtingumas dėl savivždybių (X60-X84) 100 000 gyv.	45,63	31,71	5,3	90	1,44
Standartizuotas mirtingumas dėl savivždybių (X60-X84) 100 000 gyv.	46,28	31,32	5,25	90,05	1,48
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 vaikų*	57,87	56,2	21,9	126,8	1,03
Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.*	6,23	3,4	1,1	8,4	1,84
Ilgalaikio nedarbo lygis	1,96	3,08	0,7	10,6	0,64
Gyventojų skaičiaus pokytis	-14,5	-7,6	-15,7	0,4	1,91
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	132,91	113,8	75,6	186,1	1,17
Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	136,74	113,4	75,58	186,06	1,2
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 vaikų*	335,1	253,8	133,8	542,5	1,32
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.*	54,61	47,8	22,0	99,8	1,14
Sergamumas tuberkuloze (A15-A19) 100 000 gyv.	45,63	44,4	8,3	104,4	1,03
<i>2 TIKSLAS. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką</i>					
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 1000 darbingo amžiaus gyv.*	1,35	0,9	0,0	3,5	1,5
Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 100 000	136,38	131,9	37,7	246,7	1,03

RODIKLIS						Santykis: savivaldybė/Lietuva
1	2	3	4	5	6	
Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 100 000 gyv.*	76,25	72,5	55,8	126,0	1,05	
Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 100 000 gyv.*	26,19	62	8,4	100,2	0,42	
Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyventojų	7,93	7,8	0	39,0	1,02	
Standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyventojų	8,51	7,8	0	39,04	1,09	
Mirtingumas dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	11,9	12	0	43,9	0,99	
Standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	11,3	12,32	0	43,91	0,92	
Mirtingumas dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyventojų	9,92	11	0	26,2	0,89	
Standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyventojų	12,2	10,96	0	26,2	1,11	
Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų*	0	4,3	0	15,1	0,0	
Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyventojų*	79,35	72,4	45,5	156,5	1,10	
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra	
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams, proc.	89	nėra	nėra	nėra	nėra	
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams, proc.	79,1	nėra	nėra	nėra	nėra	
3 TIKSLAS. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą						
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	1,98	3,7	0	15,6	0,5	
Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	2,85	3,67	0	15,63	0,78	
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	25,79	25,8	7,8	61,5	1,0	
Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	24,34	25,71	7,62	38,42	0,95	
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	13,89	65,2	0	234,9	0,2	
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiiais	173	174	124	319	1,0	
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniiais gėrimais	155	150	84	283	1,0	
Kūdikių, išimtinai žindyti iki 6 mėn. amžiaus, dalis**	21,72	31,3	9,2	44,9	0,7	

RODIKLIS	Savivaldybės rodiklis		Lietuvos rodiklis		Minimali reikšmė		Maksimali reikšmė		Santykis: savivaldybė/Lietuva	
	1	2	3	4	5	6				
<i>4 TIKSLAS. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius</i>										
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų	41,3	33,4	19	56,2	1,2					
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų	7,9	5,6	3,5	8,7	1,4					
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	3,01	2,1	1,4	4,3	1,4					
Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	7,54	6,8	2,4	21,5	1,1					
Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	9,03	8,0	5,9	10,1	1,1					
Savivaldybei pavaldžių stacionarines ASP paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientų	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra					
Sergamumas vaistams atsparia tuberkuloze 100 000 gyventojų *	5,95	4,4	0,0	14,3	1,4					
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) rodiklis 100 000 gyventojų	1,19	3,5	0,0	8,4	0,3					
Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių	8,4	3,9	0,0	16,0	2,2					
2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina 1 dozė) skiepijimo apimtys	96,6	93,4	85,3	100,0	1,0					
1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina 3 dozės) skiepijimo apimtys	96,9	92,9	81,0	99,4	1,0					
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje***	15,32	20,9	5,2	76,4	0,7					
Vaikų, kuriems nustatytas dantų ėduonis (K02), skaičius 1 000 gyventojų	3,28	3,4	1,2	8,1	1,0					
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 100 000 gyventojų	11,25	5,8	0,0	15,5	1,9					
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99), rodiklis 100 000 gyventojų	934,34	768,12	684,4	1094,3	1,2					
Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99), rodiklis 100 000 gyventojų	924,98	804,06	642,27	1094,26	1,15					
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C97), rodiklis 100 000 gyventojų	311,45	273,77	214,2	379,12	1,14					
Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų (C00-C97), rodiklis 100 000 gyventojų	292,5	278,2	216,4	332,9	1,05					
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69), rodiklis 100 000 gyventojų	281,69	196,1	89,8	430,5	1,4					

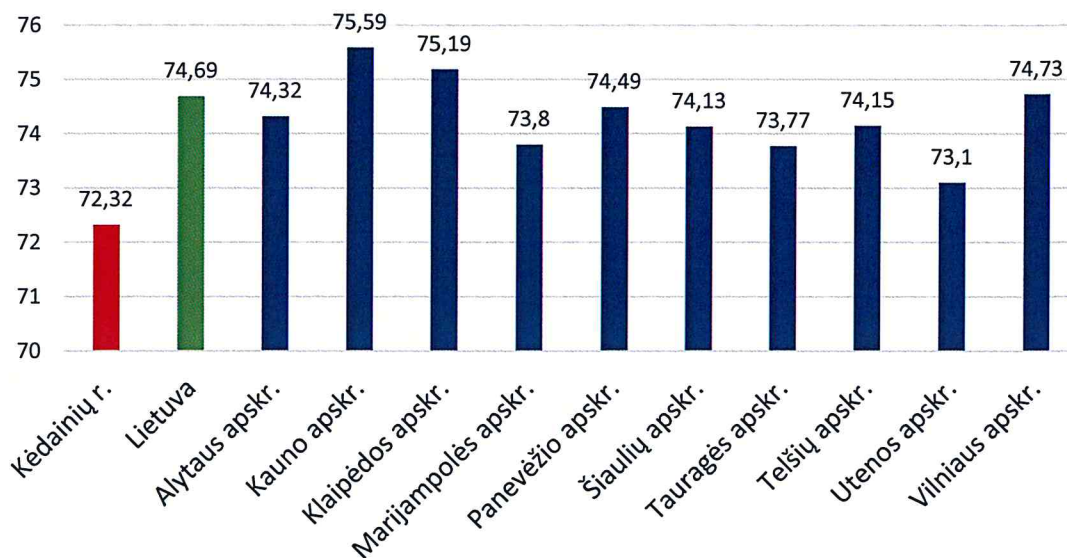
RODIKLIS					
1					
Savivaldybės rodiklis	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva	
2	3	4	5	6	
Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69), rodiklis 100 000 gyventojų	196,05	89,79	430,53	1,41	
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11), rodiklis 100 000 gyventojų *	43,7	13,8	71,8	0,8	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programme***	43,7	12,2	61,2	0,8	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programme***	49,6	27,1	74,9	1,0	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programme***	42,47	5,3	30,0	0,9	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didėjęs rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programme***	34,7	7,6	51,9	0,9	

2014 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje gyveno 50 881 gyventojų. 2014 m. lyginant su ankstesniais metais gyventojų skaičius 1 088 gyventojais sumažėjo. Kėdainių rajone vyrai sudarė 46,1 proc. gyventojų, moterys – 53,9 proc. 2014 m. Kėdainių mieste gyveno – 50,4 proc., o kaime – 49,6 proc. gyventojų. Kėdainių rajono savivaldybėje, pagal amžiaus grupes, vaikai iki 17 m. amžiaus sudarė 18,3 proc. visų Kėdainių rajono gyventojų, 18 – 44 m. amžiaus asmenų – 32,1 proc. gyventojų, 45 – 64 m. sudarė 28,9 proc. ir nuo 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys – 20,7 proc. Vaisingo amžiaus (15 – 49 m.) moterų Kėdainių rajono savivaldybėje – 21,5 proc. visų moterų.

Iš 1 lentelės pateiktų PRS rodiklių reikšmių Kėdainių rajono savivaldybėje palyginimo su atitinkamu Lietuvos vidurkiu matyti, kad:

- Iš visų sveikatos rodiklių geresni (žalioje zonoje) nei Lietuvos vidurkis:
 - Ilgalaikio nedarbo lygis;
 - Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų;
 - Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų;
 - Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui;
- Aštuonios rodiklių reikšmės patenka į prasčiausių savivaldybių kvintilių grupę (**raudonoji zona**):
 - Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.;
 - Gyventojų skaičiaus pokytis;
 - Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 1000 darbingo amžiaus gyv.;
 - Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų;
 - Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių;
 - Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 100 000 gyventojų;
 - Mirtingumas/standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69), rodiklis 100 000 gyventojų.
- Kiti rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (**geltona zona**).
Detalesnei analizei, kaip prioritetinės sveikatos problemos, pasirinkti šie rodikliai:
 - Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių;
 - Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.;
 - Mirtingumas/standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69), rodiklis 100 000 gyventojų.

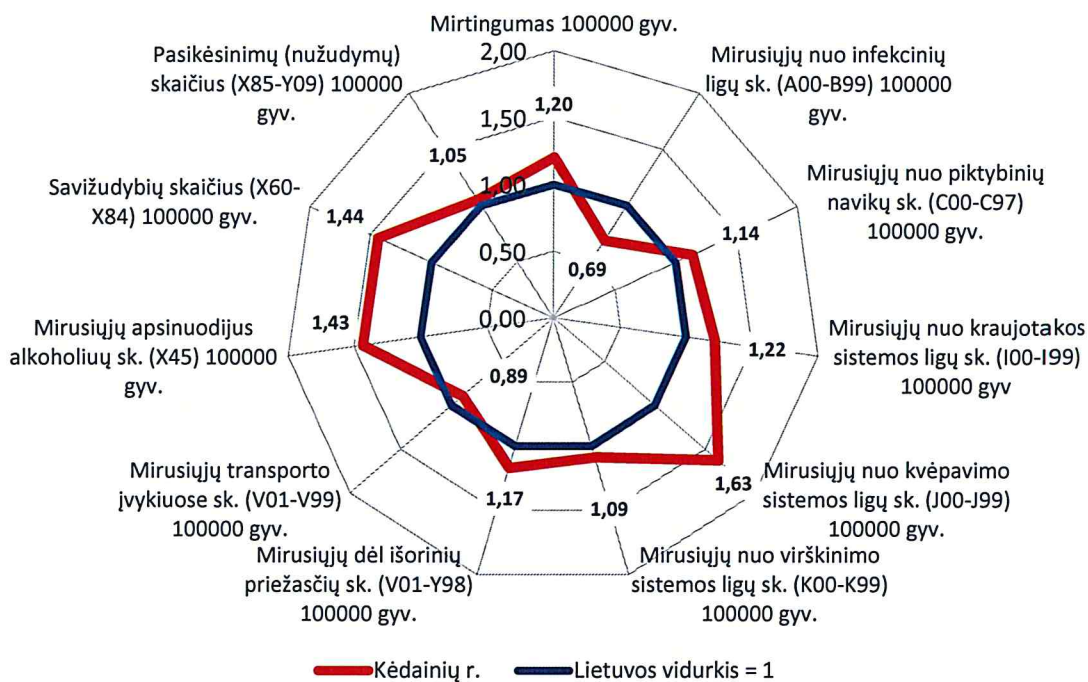
Grafikuose pateiktas vidutinės gyvenimo trukmės Kėdainių rajono savivaldybėje palyginimas su Lietuvos ir apskričių rodikliais (1 pav.).

1 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, palyginimas 2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

Mirtingumo rodiklių pagal pagrindines mirties priežastis analizė ir interpretavimas – palyginimas Kėdainių rajono savivaldybėje ir Lietuvoje, skaičiuojant Kėdainių rajono savivaldybės ir Lietuvos vidurkių santykį, pateikiamas 2 paveikslėlyje.

2 pav. Kėdainių rajono mirtingumo rodiklių palyginimas su Lietuvos vidurkiu, 2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

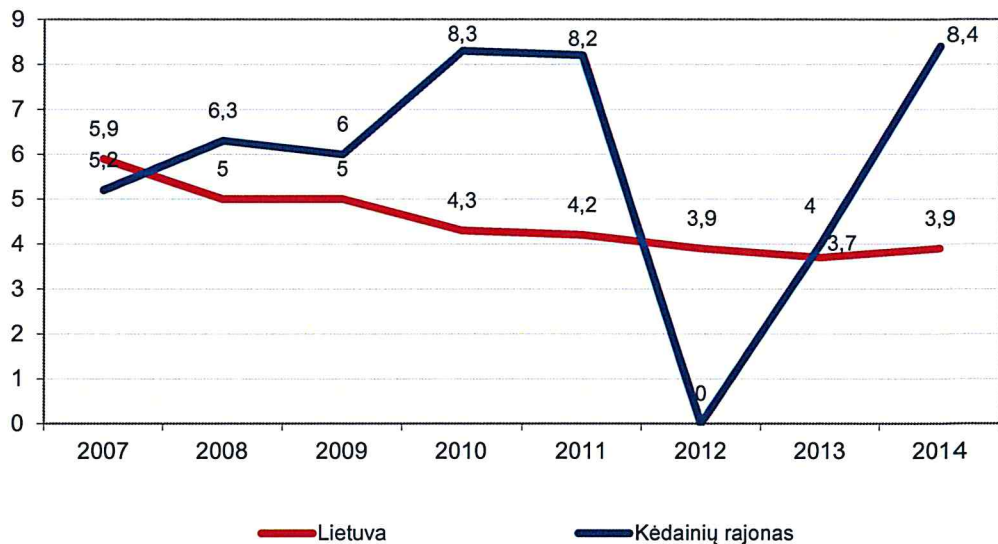
2. SPECIALIOJI DALIS

2.1. KĖDAINIŲ RAJONO RODIKLIŲ DETALI ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS

2.1.1. KŪDIKIŲ (VAIKŲ IKI 1 M. AMŽIAUS) MIRTINGUMAS

Aukšto kūdikių (vaikų iki 1 metų amžiaus) mirtingumo rodiklio analizė Kėdainių rajono savivaldybėje yra būtina įgyvendinant Lietuvos sveikatos 2014 – 2025 metų programos tikslo „Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius“ uždavinį „Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą“ bei ieškant šios problemos priežasčių ir sprendimo būdų.

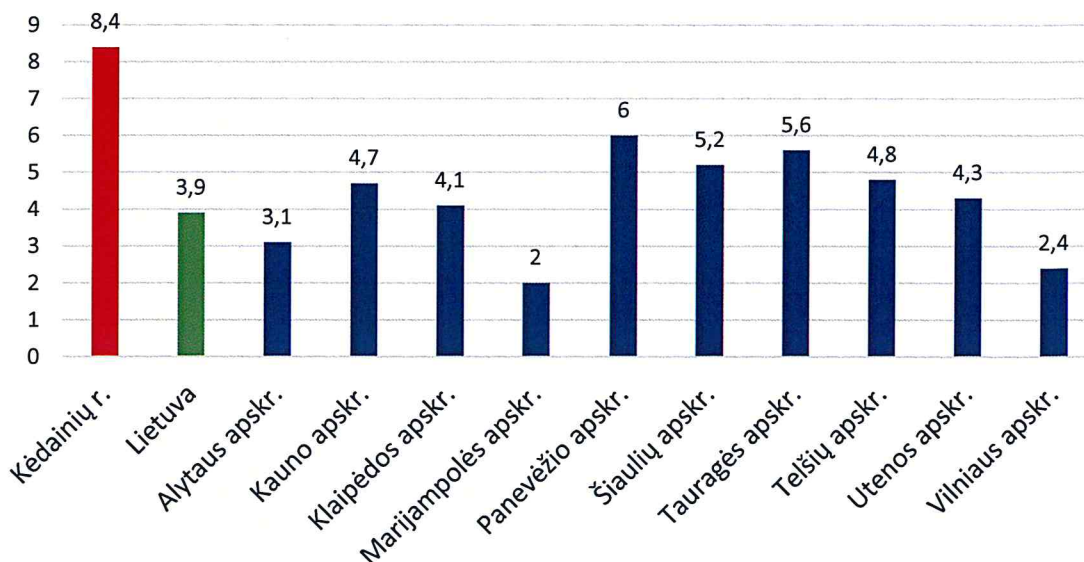
Vertinant gyventojų sveikatą ir socialinius ekonominius pokyčius tam tikroje administracinėje teritorijoje, labai svarbūs yra kūdikių mirtingumo statistiniai duomenys. Per pastaruosius metus kūdikių iki vienerių metų mirtingumas Lietuvoje nuosekliai mažėjo. Kėdainių rajono savivaldybėje 2012 m. nebuvo mirusių kūdikių, tačiau pastaruosius dvejus metus šis rodiklis didėjo ir 2014 m. buvo 2 kartus didesnis nei Lietuvos vidurkio rodiklis (3 pav.). 2014 m. Lietuvoje mirė 118 kūdikių (3,9/1000 gyv. gimusių kūdikių), Kėdainių rajone mirė 4 kūdikiai (8,4/1000 gyv. gimusių kūdikių).

3 pav. Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusiųjų Kėdainių rajone ir Lietuvoje 2007-2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

Žemiau pateiktame grafike pavaizduotas vaikų iki 1 m. amžiaus mirtingumo palyginimas Kėdainių rajono savivaldybėje su Lietuvos ir apskričių rodikliais 1000 gyvų gimusių (4 pav.).

4 pav. Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumo palyginimas 1000 gyvų gimusių 2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

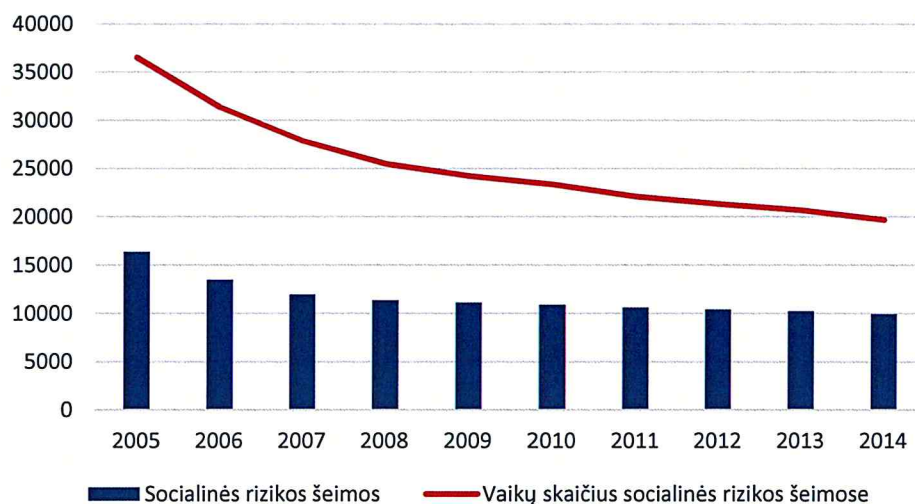
Lietuvoje daugiausiai kūdikių 43,2 proc. mirė dėl įgimtų formavimosi ydų. Daugiau nei trečdalį visų mirties priežasčių sudarė perinatalinio laikotarpio ligos. Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis 2014 m. Kėdainių rajono savivaldybėje mirė 2 kūdikiai (vaikai iki 1 m. amžiaus) dėl įgimtų formavimosi ydų, 1 – dėl infekcinės ir parazitinės ligos, 1 – dėl išorinių priežasčių, t.y. nelaimingas atsitikimas.

Apibendrinant analizę galima teigti, kad didžiuosiuose miestuose šie rodikliai yra geresni dėl akušerinės ir neonataloginės pagalbos regionalizavimo, perinatologijos centrų su šiuolaikiniais naujagimių reanimacijos ir intensyvios terapijos skyriais steigimo, naujagimių transportavimo sistemos sukūrimo ir jos funkcionavimo, išankstinės ir patikimos diagnostikos neštumo laikotarpyje.

2.1.2. SOCIALINĖS RIZIKOS ŠEIMŲ SKAIČIUS

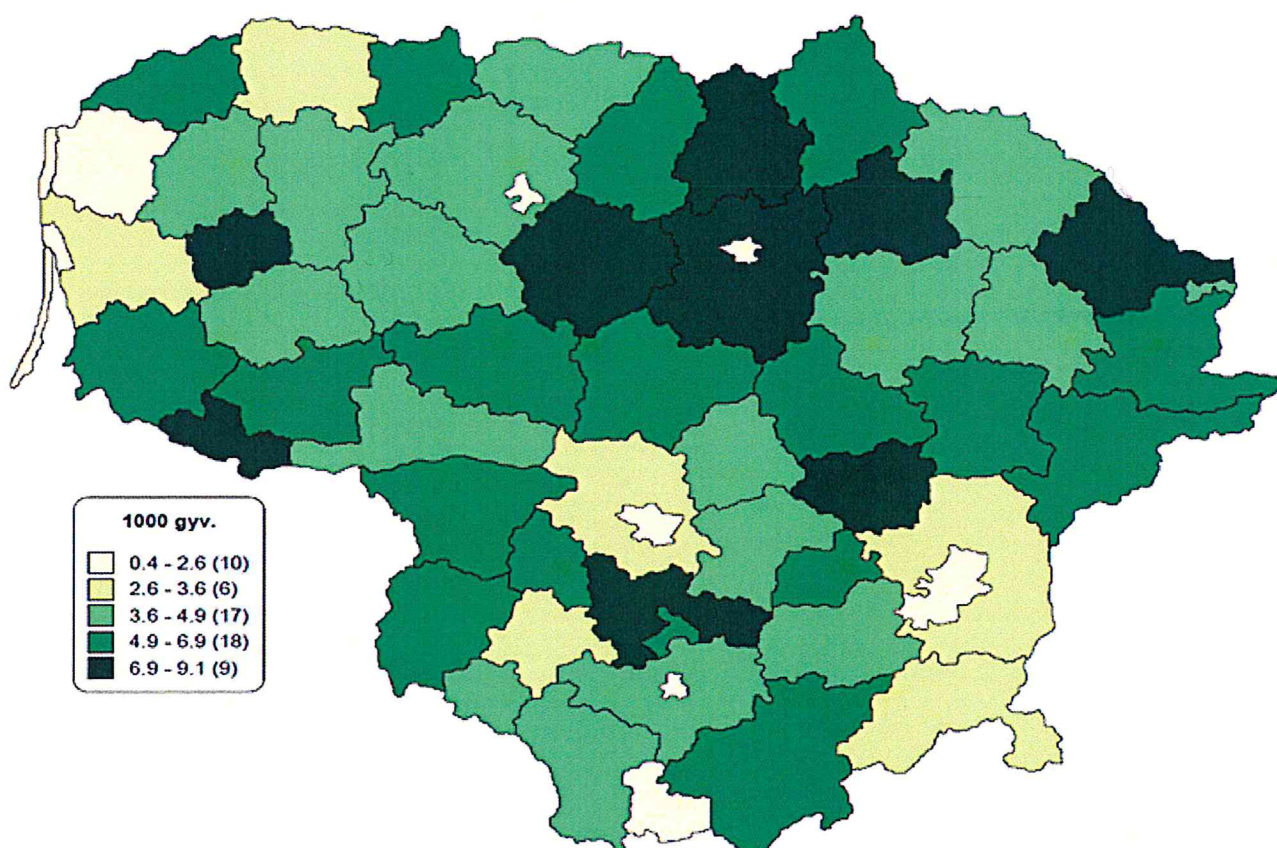
Socialinės rizikos šeimų analizė Kėdainių rajono savivaldybėje yra reikalinga įgyvendinant Lietuvos sveikatos 2014-2023 metų programos tikslo „Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį“ uždavinį „Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą“ bei ieškant šios problemos priežasčių bei jos sprendimo būdų.

Lietuvos statistikos departamento prie LRV duomenimis, Lietuvoje socialinės rizikos šeimų skaičius ir vaikų skaičius, augančių šiose šeimose, kasmet mažėja (5 pav.). 2014 m. Lietuvoje buvo 9930 socialinės rizikos šeimų, kuriose augo 19668 vaikai iki 18 metų. Žemiau pateiktame žemėlapyje pavaizduota visos šalies socialinės rizikos šeimų skaičiaus palyginimas 1000 gyv. (6 pav.).

5 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičius ir vaikų skaičius socialinėse rizikos šeimose Lietuvoje

Šaltinis: Statistikos Departamentas prie LRV duomenys

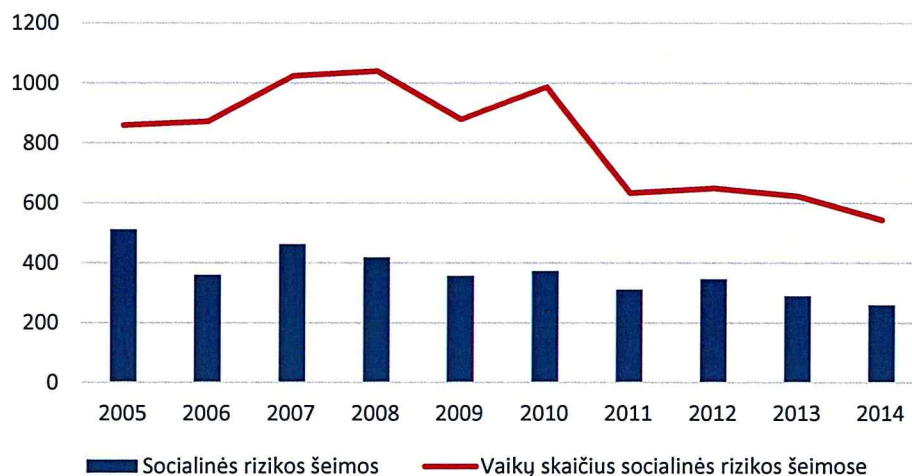

6 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.

Šaltinis Statistikos Departamentas prie LRV duomenys

2005–2014 m. pabaigoje šalyje mažėja socialinės rizikos šeimų skaičius ir jose augančių vaikų skaičius (2005 m. – 36 539 vaikai socialinės rizikos šeimose, 2014 m. – 19 668). Remiantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus pateiktais duomenimis, socialines

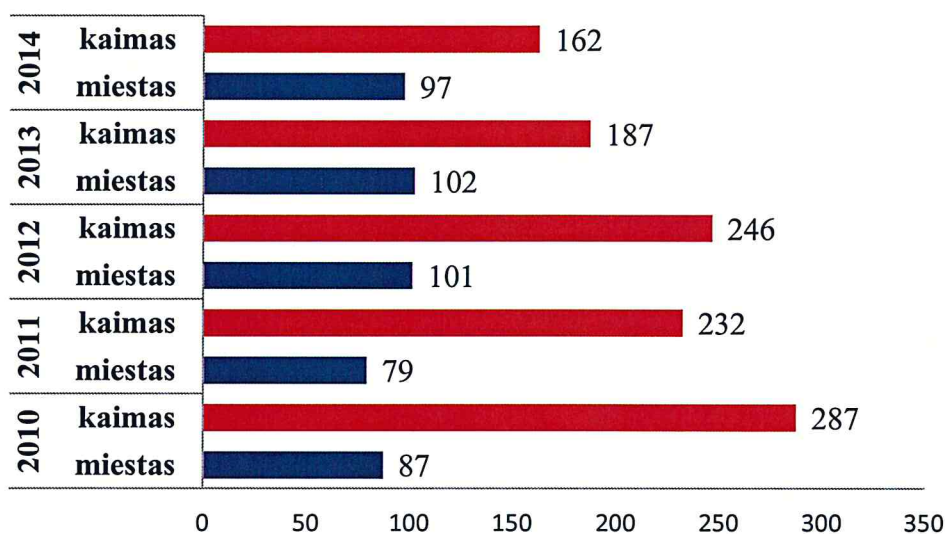
rizikos šeimų skaičius per 2005–2014 m. laikotarpį Kėdainių rajono savivaldybėje buvo kintantis. Per pastaruosius trejus metus (2012–2014 m.) Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius: 2012 m. socialinės rizikos šeimose augo 649 vaikai, 2014 m. – 543 vaikai, t. y. 16 proc. mažiau (7 pav.).

7 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičius ir vaikų skaičius socialinėse rizikos šeimose Kėdainių rajono savivaldybėje

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenys

2014 m. pabaigoje Kėdainių rajono savivaldybėje buvo registruota 259 socialinės rizikos šeimos, t. y. 30 šeimų mažiau negu 2013 m. pabaigoje. 2014 m. Kėdainių rajono savivaldybėje socialinės rizikos šeimų kaime buvo 1,7 karto daugiau nei mieste (8 pav.).

8 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičiaus pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo

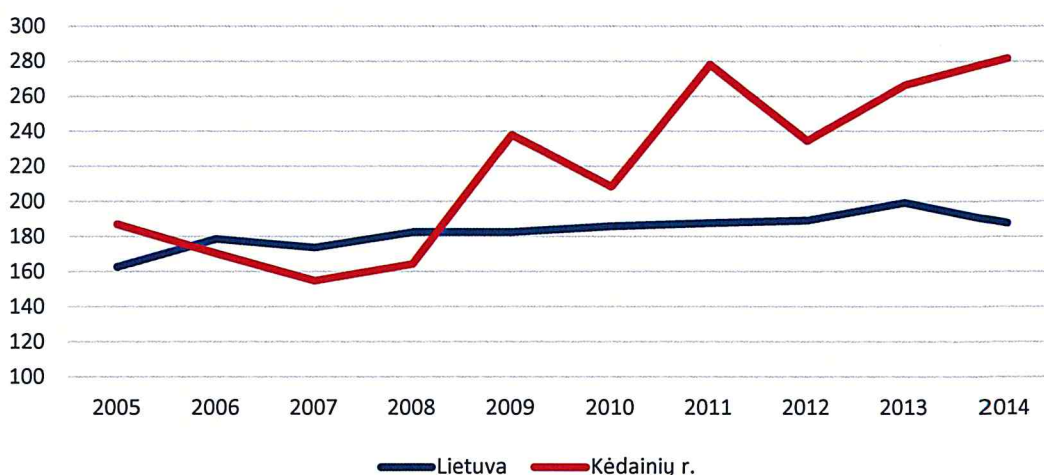
Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius

Apibendrinant analizę galima teigti, kad socialinės rizikos šeimų mažėjimas yra lėtas. Problemos galėtų būti veiksmingai sprendžiamos: didinant socialinės srities vaidmenį, didesnę dėmesį skiriant seniūnijų socialiniams darbuotojams, jų kvalifikacijai; aktyviau ir tiesiogiai dirbant prevencinį darbą su socialinės rizikos šeimomis ir jų vaikais. Teigiami procesai galėtų vykti, jeigu toliau būtų tobulinama teisinė bazė, gerinant socialinės rizikos šeimų padėtį, aktyviai juos skatinant įvairiai socialinei veiklai, įdarbinimui.

2.1.3. MIRTINGUMAS/STANDARTIZUOTAS MIRTINGUMAS NUO CEREBROVASKULINIŲ LIGŲ

Aukšto mirtingumo rodiklio dėl cerebrovaskulinių ligų analizė savivaldybėje yra būtina įgyvendinant Lietuvos sveikatos 2014 – 2023 metų programos tikslo „Užtikrinti kokybiškesnę ir efektyvesnę sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius“ uždavinį „Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ bei ieškant šios problemos priežasčių bei jos sprendimo būdų.

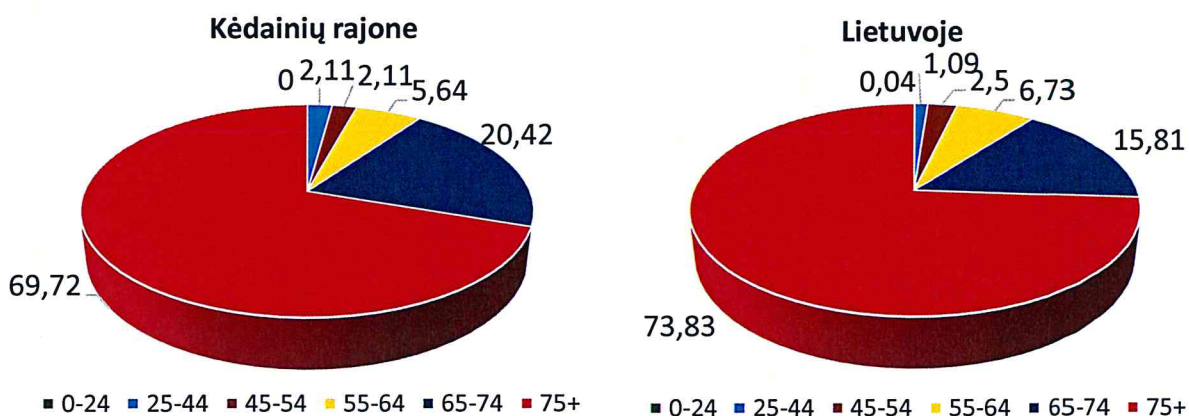
Mirusiųjų nuo cerebrovaskulinių ligų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje per 2009 – 2014 m. laikotarpį buvo didesnis nei Lietuvoje. 2014 m. Kėdainių rajono savivaldybėje nuo cerebrovaskulinių ligų mirė 142 asmenys (9 pav.).

9 pav. Mirusiųjų nuo cerebrovaskulinių ligų skaičius (I 60-I69) 100 000 gyv. Kėdainių rajone ir Lietuvoje 2005 – 2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

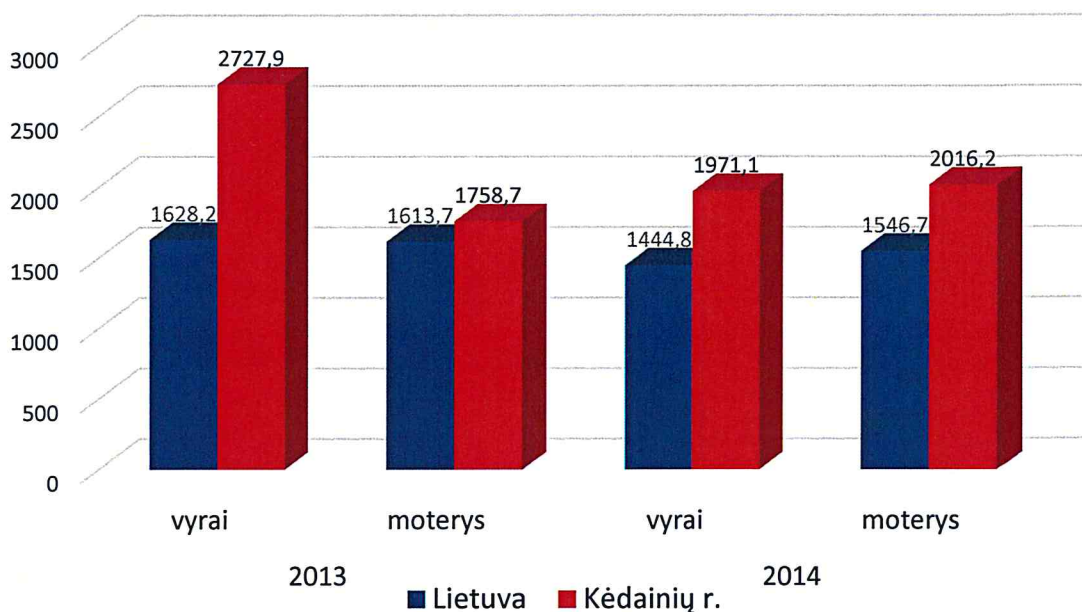
Mirtingumo rodikliai pagal amžiaus grupes Kėdainių rajone ir Lietuvoje pateikiami 10 paveikslėlyje. Didžioji dauguma mirusiųjų nuo cerebrovaskulinių ligų buvo vyresni nei 75 metai amžiaus asmenys.

10 pav. Mirusiųjų nuo cerebrovaskulinių ligų skaičius (proc.) pagal amžiaus grupes Kėdainių rajone ir Lietuvoje 2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

2014 m. Kėdainių rajone vyrų mirtingumo rodiklis 75 m. ir vyresnio amžiaus grupėje sumažėjo iki 20 1971,1 mirusiųjų/100 000 gyv., moterų tarpe padidėjo iki 2016,2 mirusiųjų/100 000 gyv. (11 pav.).

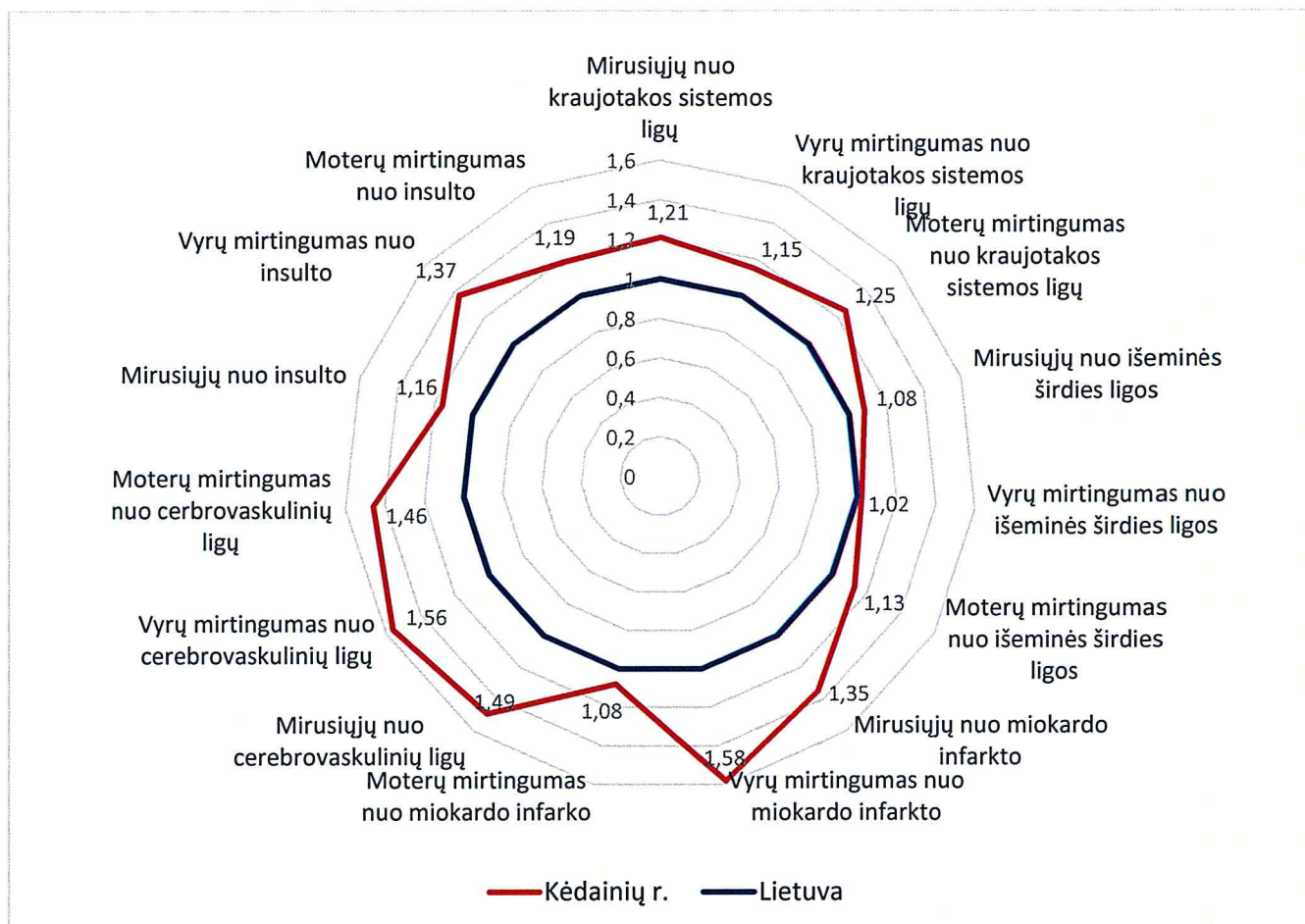

11 pav. Vyresnio nei 75 m. amžiaus asmenų mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų 100 000 gyv. Kėdainių rajone ir Lietuvoje pagal lytį 2013-2014 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

Siekiant išsiaiškinti galimas tokio didelio mirtingumo priežastis, buvo atliktas detalizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų palyginimas ir interpretavimas Kėdainių rajone ir Lietuvoje. Buvo skaičiuojamas savivaldybės ir Lietuvos vidurkio santykis, kuriame matosi ženklus skirtumas.

Vyrų mirtingumas nuo miokardo infarkto ir nuo insulto taip pat ženkliai didesnis nei Lietuvos vidurkio rodiklis (12 pav.).

12 pav. Mirusiųjų nuo kraujotakos sistemos ligų skaičius 100 000 gyv. Kėdainių rajone palyginimas su Lietuvos vidurkiu

Lietuva = 1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

Viena iš galimų šios analizės išvadų – statistinių mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklių patikimumas ir tikslus mirties priežasčių nustatymas.

Prieš įgyvendinant tikslines intervencijas, bei siekiant mažinti mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklius, būtina atlikti detalią visų ligų pogrupių kraujotakos sistemos ligų grupėje analizę, įvertinant statistinių duomenų patikimumą.

Siekiant mažinti mirtingumą nuo lėtinių neinfekcinių ligų, būtina didelį dėmesį skirti pirminei prevencijai, visuomenės sveikatos priežiūrai, sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimui, žalingų įpročių ir priklausomybių prevencijai.

3. IŠVADOS

- 2014 m. Kėdainių rajono savivaldybėje kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumo rodiklis buvo 2,2 karto didesnis už Lietuvos vidurkio rodiklį.
- Kėdainių rajono savivaldybėje 2014 m. pabaigoje buvo registruotos 259 socialinės rizikos šeimos: kaime - 162, mieste - 97. Socialinės rizikos šeimų skaičius savivaldybėje mažėja, tačiau šis rodiklis buvo didesnis lyginant su Lietuvos vidurkiu.
- Mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ir kraujotakos sistemos ligų rodikliai rajone buvo didesni lyginant su šalies vidurkiu.

